

Írja:
Rexa Dezső

... vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Száz esztendő vívőhangja.

91(439Bp)09

"1933"

XII.

FELSŐ
DUNASOR

Forrás:

Képes Kőrösek

Óndorpat 1933 X. 22

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Személy:

Helyszám:

Felső Dunasor régen (balra)
és ma (lent).

Akkor még ez volt a neve, ma úgy hívják, hogy Ferenc József-tér, meg Rudolf-rakpart. Akkor terjengő, széles piac volt, ami ma sétányos tér és árnyas sétáló. Képünk az ötvenes években készült. Széchenyi csodaálma, Clark világhírre jutott remeke már ott nyújtózik a kék Duna hullámai felett.

A parton paloták sora. A híd átjárós pillére mögött a mai Lloyd épület (nevét egy XVII. századbéli londoni kávéháziól nyerte, amelyben a hajóágensek tanyáztak s ahol sok kereskedelmi szerződést kötöttek), a pilléren innen nagy, az akkori felfogás és igények szerint komfortos bérházak s bérpalota után következik az előkelő «Európa» szálló keltős épülete s mellette a szálloda István főherceghez. Jellemző a száz év előtti Pest idegenforgalmára, hogy akkor, amikor negyvenötezret alig felülmúló volt lakossága — így egymás mellett állanak a nagy szállók, olyanok, amelyek már külsejükkel elárulják, hogy előkelő vendégeket várnak.

Az István főherceg-szálló ma a M. Kir. Államrendőrségnek nyújt otthont. Érdeemes ennek az épületnek a nagytermét megtekinteni. Ma persze már nem szolgálja azt a célt, mint valamikor: ma az iktató hivatal munkás urai foglalták el az egykor attilás, rámás csizmás táncos ifjúság és a csipkés főkötös, dámák és a gyöngypártás hajadonok helyét. Fent a karzaton, ahol valamikor a cigányok vonták a «kör», a «vigadó», a «társalgó» láncokat, meg a «bókor táncot» és a «vágatót», ott most tenyérni vastag iktató-, mutató-, sok és egyéb című teleírt könyvek fekszenek egymásra rakva.

Kár azért a pompás szép teremért. Párkányán mesteri relifek. Aranyozott

7

klasszikus alakok lenge táncmozdulatokban csoportosulnak. Alatta füzérek. A remek mennyezetet márványoszlopok emelik, amikre ma enyves papírszalaggal «Kner fali naptára» van ráragasztva. Veszendő a világi dicsőség — mondja a latin közmondás... bizony, hogy veszendő...

Ma milyen más ennek a Dunasornak a képe. Rakodópartján hosszú, sötétszürke raktárepületek nyújtóznak. Vontató- és uszályhajók állnak előttük kikötve, emberek százai jönnek-mennek a partról a hajóba, a hajóról a partra. Magasba nyúló gőzdaru emelget ládákat, kötegeket és fordul jobbra-balra, mint egy cirkuszi mutatványos, aztán élénk csikorodulással elsüllyeszti terhét a hajó mélyébe.

A tér lombos fák sűrűjével sötétlik. Világvárosi képet nyújt, háttérben a Gresham palotájának hatalmas kőhomlokzata pompás háttért nyújt a remekbe készült térnek.

A bérpalota helyébe épült a kiegyezés utáni időben — amikor a testvérvárosra köszöntött az udvari élet és a Coburg-hercegek Magyarország egyik leggazdagabb földesurai lettek a Koháry-vagyon révén — a kedves, finom Coburg-palota. Itt volt otthon Fülöp herceg feleségével, a nagy nádor unokájával. Az ő palotájukat is utolérte a végzet... a pénz hatalma elsöpörte. Mellé épült ugyanis a Kereskedelmi

Bank óriási palotája, aztán ez a rengeteg kőkolosszus felfalta a kis palotát — egyszerre csak belé vágta a falbontó csákányok és ma nyoma sincs többé...

Ez a városrész is úgy járt, mint sok más a régi Pest-Budából. Az új, lázas elevenséggel növekvő modern város felfalta valósággal a régi köveket, amelyekben annyi hangulat, szépség és emlékek voltak. Kár értük, mert mindenesetre szebb volna ezekkel a régi kövekkel a mai Budapest.